

Forudsætning af, som det ogsaa hedder, at Underviisningen igjennem de 5 Classer er bleven benyttet, meget flittig og paa en iøvrigt fyldestgjørende Maade af den Bedkommende. Naar man kender Gangen i Skolerne, kan der ikke være nogen Tvivl om, at det meget hyppigt og jevnligt, maaffee endogsaa for de Fleste, vil være Tilfældet, at Maalet ikke naaes i en Alder af 15 Aar, men først i det 16de og maaffee i det 17de Aar. Men udover Jemtenaaralderen har man efter de Erfaringer, der hidtil ere gjorte, ikke troet, at man kunde vente nogen betydelig Tilgang. Det er jo netop den Alder, hvori de, der ikke have Noget imod at udsætte deres Børns Confirmation, kunne være tilbøielige til at holde Drengene i Skolen eller i alt Fald meget kort derefter; det er jo ikke rimeligt, at Saadanne, hvis Bestemmelse det er at gaae over til de praktiske Forretninger, ville udsætte dette længere. Jeg troer saaledes virkelig, at der ved den foreslaaede Forholdsregel er gjort et Skridt fremad, naar der tages Hensyn til, hvad der fra Bestyrelsens Side har kunnet erfares om Trangene i saa Henseende og om de Midler, som lade sig anvende. Om nu dette Skridt fremad skal standse ved, hvad Lovudkastet har foreslaaet, det vil netop beroe paa, hvorledes den hele Underviisningsplan vil vise sig virksom. Jeg indseer ikke, at der herved er tabt Noget; men det forekommer mig tværtimod, at der er rundet Noget i Sammenligning med den tidligere Fremgangsmaade ved ikke at vove sig videre, end man efter Erfaringens Vidnesbyrd troer at kunne gjøre med nogen Sikkerhed. Der vil hellerikke efter min Mening være nogen Vanffelighed for Bestyrelsen ved at gjøre en Udvidelse i Planen, forsaavidt en saadan viser sig at være ønskelig, ligesaa lidt som der vil være Noget iveien for, dersom man foretog en Omordning af de videnskabelige Fagskoler her ved Universitetet i Kjøbenhavn, at danne ved Realskolerne her i Kjøbenhavn den nødvendige Forberedelse for dem, der ønske at gaae den specielle Fagvei. Saavidt jeg kan skjønne, er der altsaa ikke tabt Noget ved Lovforslaget; men jeg maa tilføie, at flere erfarne Mænd, som i længere Tid have haat med Skoler at gjøre, næsten eenstemmigt have ud-

talt, at de maatte ansee dette Skridt for et sandt Gode for Underviisningen.

Oppermann: Med Hensyn til Spørgsmaalet om den Udviklingsgang, som den reale Underviisning har undergaaet heri Landet, kan jeg, uagtet jeg i flere Punkter kan give den ærede Taler, vi sidst hørte (Steen), Ret, dog ikke dele hans Anskuelse om, at denne Udviklingsgang har været saa sørgelig. Det vil være i de Flestes Erindring, at da Fordringen om Realunderviisningen for omtrent 20 Aar tilbage kom frem, saa blev den reist med en overordentlig streng og skarp Censfidighed, saa at den Mand, der i Stænderne kæmpede for denne Sag og søgte at lægge den lærde Underviisning, om jeg maa bruge det Udtryk, for Had, lod den Dtring falde, at mange Studenter neppe vare istand til at binde et „Seglgarn eller slaae et Søm i en Bæg.“ Da Bestræbelserne for den reale Underviisning, som havde tilfølge Dpretelsen af en Realskole i Aarhus, vare udgaaede fra en saa skarp Censfidighed, saa kan jeg ikke Andet end, efter min Betragtning af hele vort forberedende Underviisningsvæsen, ansee det for meget ønskeligt, at Forholdenes bydende Magt har trunget os ind paa atter at forsøge at arbejde henimod at skabe en fælles Underviisning for dem, der skulde have Mere end en Almueunderviisning, altsaa komme tilbage til det Standpunkt, som for et Par Aarhundreder siden var det herskende. Jeg anseer det foreliggende Lovforslag som et Forsøg, der vistnok vil fremme en saadan Udvikling, forsaavidt den overhovedet kan naaes, Noget, hvorom en Deel nærer Tvivl, men som jeg haaber vil blive til Virkelighed. De Betæneligheder, der ere fremførte imod Loven i dens foreliggende Skikkelse, forekomme mig tilvisse ingenlunde ubegrundede; men hvad der fremkalder dem, har igjen sin egentlige Grund i en vis almindelig Retning, der, forsaavidt jeg kan danne mig nogen Anskuelse derom, i de sidste 20 Aar har gjort sig gjældende i vore høiere Skoler, en Retning, der tilvisse har virket Godt ved at udelukke den aandløse Udenadslæren, men som paa den anden Side har havt tilfølge, at man ikke i den tidligere Alder har lagt tilbøielig Vægt paa Erhvervelsen af